T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/32
KARAR NO : 2024/178
KARAR TR : 06/05/2024

ÖZET: 4925 sayılı Kanun'a istinaden çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 56/5. maddesindeki yükümlülüğün ihlal edildiğinden bahisle düzenlenen ihlal tespit tutanağının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesi kapsamında bir idari yaptırım türü olduğundan, her sefer için 50 uyarma cezası verilmesi işleminin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. B. Satış Hizmetleri ve Oto. İşletme A.Ş.
Vekilleri : Av. U. B. D., Av. B. Ö., Av. E. Ö.
Davalı : Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 4. Bölge Müdürlüğü
Vekili : Av. O. S.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 4. Bölge Müdürlüğünce yapılan denetim sonucunda, davacı firmanın ücret tarifelerine uymadığı Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 56/5. maddesini ihlal ettiğinden bahisle, 23/04/2023 tarih ve UAB-ELK-A ve 033475 sıra nolu ihlal tespit tutanağı tutularak, davacı adına 50 uyarma cezası verildiği davacıya bildirilmiştir.

2. Davacı vekili, ihlal tespit tutanağının ve uyarma cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Bursa 1. Sulh Ceza Hâkimliği 18/08/2023 tarih ve D.İş No.2023/4137 sayılı kararı**le, muteriz hakkında doğrudan idari yargının görev alanına giren 50 Uyarma cezasına ilişkin kararın iptali istemiyle açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgi kısmı şöyledir:

> *"...5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesinde, kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 3. maddesinde, bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde; diğer genel hükümlerinin ise, İdari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve İdari yaptırımlardan ibaret olduğu; 27. maddesinde de; İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza Hakimliğine başvurulabileceği; aynı maddenin son fıkrasında, idarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi İle İlgili olarak İdarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görüleceği kurula bağlanmıştır.*
>
> *Ayrıca, Uyuşmazlık Mahkemesinin 29/12/2014 tarih 2014/1156 Esas, 2014/1195 karar sayılı kararında "İncelenen uyuşmazlıkla, öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak İdari yargının görev alanına giren kararın (aracın geçici olarak trafikten men edilmesi) da verildiği ve birlikte dava konusu edildikleri anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.*

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanunun 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerIendirildiğinde, muteriz hakkında doğrudan idari yargının görev alanına giren 50 Uyarma cezasına ilişkin kararın iptali istemiyle açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu sebeple kabahatler kanunu 28/1-b maddesi gereğince Hakimliğimiz görevsiz olduğundan başvurunun reddine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

KARAR: Gerekçesi Yukarıda Açıklanacağı Üzere

1-5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 27., 28/1-b maddeleri uyarınca itirazı inceleme görev ve yetkisinin Bursa İdare Mahkemesine ait olduğu anlaşıldığından itirazın Görev Yönünden Usulden REDDİNE..."

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdariYargıda

5. **Bursa 2. İdare Mahkemesi20/10/2023 tarih ve E.2023/1494 sayılıkararı**ile, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 39 ve 72. maddeleri kapsamında uygulanan idari yaptırım niteliğindeki işleme dayanak oluşturmak üzere düzenlenen tutanağa karşı açılan davanın 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesi kapsamında olduğu, 4925 sayılı Kanun'da da bu tür yaptırımlara karşı görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı Kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı ve görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari yaptırım niteliğindeki cezaya dayanak teşkil edecek bir tutanağa karşı açılan davanın görüm ve çözümünün 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"... 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun; 3.maddesinde; (1) Bu Kanunun; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı; 16. maddesinde; (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımların, idarî para cezaları ile idarî tedbirlerden ibaret olduğu, 27/1. maddesinde; idari yaptırım kararı ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği; 27/8. maddesinde; İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görüleceği; hükme bağlanmıştır.

4925 sayılı Kanun'da ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Yönetmeliktegörevliyargıyerihususunda hükümbulunmadığı, kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 56/5.maddesi kapsamında uygulanan idari yaptırım niteliğindeki işleme dayanak oluşturmak üzere düzenlenen tutanağa karşı açılan davanın 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesi kapsamında olduğu, 4925 sayılı Kanun'da da bu tür yaptırımlara karşı görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı ve görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari yaptırım niteliğindeki cezaya dayanak teşkil edecek bir tutanağa karşı açılan davanın görüm ve çözümünün 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca adli yargı yerine ait olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, uyarma cezasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmış 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermek gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle; davanın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Bursa 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 2023/4137 D.iş sayılı dosyası da UYAP ortamında temin edilmek suretiyle dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine..."

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4925 sayılı Karayolu TaşımaKanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" Bu Kanun'un amacı; karayolu taşımalarını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, taşımada düzeni ve güvenliği sağlamak, taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ve benzeri hizmetlerin şartlarını belirlemek, taşıma işlerinde istihdam

edilenlerin niteliklerini, haklarını ve sorumluluklarını saptamak, karayolu taşımalarının, diğer taşıma sistemleri ile birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini ve mevcut imkânların daha yararlı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır."

7. 4925 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" Bu Kanun kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacıları, taşıma acentelerini, taşıma işleri komisyoncularını, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerini, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanılan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıları ve benzerlerini kapsar.

Ancak, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler ve kamu iktisadî teşebbüslerine ait otomobillerle yapılan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu Kanun hükümlerine tâbi değildir.

İl sınırları içerisindeki taşımalar ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımaların düzenlenmesi il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklere, belediye sınırları içerisindeki şehiriçi taşımalar belediyelere bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esasları dahilinde bırakılabilir.

Uluslararası anlaşmalar ile savaş hali, olağanüstü hal ve doğal afet durumlarında uygulanacak hükümler saklıdır."

8. 4925 sayılı Kanun'un *" Ceza uygulaması"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 25/6/2009-5917/34 md.)

Bu Kanunda yazılı idari para cezalarını uygulamaya Ulaştırma Bakanının yetkilendirdiği Bakanlık personeli, trafik polisi ve zabıtası, trafik polisinin görev alanı dışında kalan yerlerde rütbeli jandarma personeli, sınır kapılarında görev yapan gümrük muhafaza ve gümrük muayene memurları ile bunların amirleri, terminallerde görevli belediye zabıtası yetkilidir.

Bu Kanun kapsamında faaliyet gösterenlere hangi hallerde uyarma, geçici durdurma ve iptal şeklinde idari müeyyideler uygulanacağına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal şeklindeki idari müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez."

9.08/01/2018 tarihli ve 30295 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin *"Yetki belgesi alma zorunluluğu"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik kapsamına giren taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu, taşıma işleri organizatörlüğü, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, dağıtım işletmeciliği, terminal işletmeciliği ve benzeri faaliyetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yapacakları faaliyetlere uygun olan yetki belgesini/belgelerini Bakanlıktan almaları zorunludur."

10. Yönetmeliğin *"Taşımacılık faaliyetlerinde genel kural"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

" (1) Taşımacılık faaliyetleri; ekonomik, seri, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en aza indirilecek, fert, toplum ve çevre sağlığı ile bunların güvenliğini olumsuz yönde etkilemeyecek ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirilir.

11. Yönetmeliğin *"Ücret tarifeleri"* başlıklı 56. maddesinin birinci ve beşincifikrası şöyledir:

"(1) Yolcu terminalleri ile tarifeli yolcu (Mülga ibare:RG-2/7/2021-31529) taşımacılığı faaliyetleri ücret tarifesine tabidir.

.....

(5) Yetki belgesi sahipleri, tespit edilmiş ücret tarifelerinin üzerinde ücret alamaz ve %30'dan fazla indirim uygulayamazlar. Ancak, tarifeli yolcu taşımacıları önceden Bakanlıktan izin almak suretiyle yılda bir kez ve 4 ayı geçmemek üzere, sefere çıkardığı taşıtın toplam koltuk sayısının %10'unu aşmayacak sayıdaki koltuk için %30 indirim sınırlamasına tabi olmaksızın özel indirim uygulayabilirler. Bu fıkraya uymayan yetki belgesi sahiplerine her tespit için 5 uyarma verilir. .."

12. Yönetmeliğin *"İhlal ve idari para cezası karar tutanağı düzenlenmesi"* başlıklı 67. maddesişöyledir:

"(1)Kanunda öngörülen ve bu Yönetmelikte belirtilen kusurları ve/veya ihlalleri işleyenler hakkında, 66 ncı maddede belirtilen görevliler tarafından idari para cezası ve/veya ihlal tespitine dair tutanak düzenlenir.

(2)Tutanaklar, para cezası gerektiren kusurlar için idari para cezası karar tutanağı, uyarma gerektiren mevzuat ihlalleri için ihlal tespit tutanağı olmak üzere iki şekilde düzenlenir.

(3)Birden fazla kusurun bir arada işlenmesi halinde her kabahat için ayrı idari para cezası karar tutanağı düzenlenir.

(4)Birden fazla mevzuat ihlalinin bir arada işlenmesi halinde her ihlal için ayrı ihlal tespit tutanağı düzenlenir. (Ek cümle:RG-21/11/2020-31311) Ancak, bu fıkra kapsamında ayrı ayrı düzenlenmesi gereken ihlal tespit tutanakları, yapılan ihlaller ve karşılığındaki uyarma adetleri ayrı ayrı belirtilmek suretiyle elektronik ortamda tek bir ihlal tespit tutanağı olarak düzenlenebilir.

(5)İdari para cezalarına ilişkin diğer hususlarda (Değişik ibare:RG-15/11/2019-30949) Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan mevzuat esas alınır.

(6)Bu maddeye göre düzenlenecek tutanaklar, elektronik olarak da düzenlenebilir. Elektronik olarak düzenlenecek tutanaklara ilişkin hususlar, Bakanlıkça düzenlenir."

13. Yönetmeliğin *"Uyarma"* başlıklı 69. maddesi şöyledir:

"(1) (Değişik:RG-21/11/2020-31311) Bu maddenin sekizinci fıkrasındaki ihlallere verilecek uyarmalar hariç olmak üzere, yetki belgesi sahiplerine uyarma verilmesini gerektiren ayrı ayrı her bir ihlal için uyarmaya konu olan ihlalin devam etmesi halinde aynı yaptırım yeniden uygulanır ve bu süreç ihlal giderilinceye kadar tekrarlanır.

(2) 40 ıncı maddenin yirminci fıkrasının (a) bendinde belirlenen sermaye haricindeki diğer değişikliklere ilişkin verilmesi gereken uyarmalar, firmanın birden fazla yetki belgesi sahibi olması halinde, her yetki belgesi için ayrı ayrı uygulanır.

(3) Yetki belgesi sahiplerinin, 40 ıncı maddenin yirminci fıkrasının (a) bendinde belirlenen değişiklikleri, kısmen veya toplu olarak aynı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlatarak yasal süresi geçtikten sonra bildirmeleri halinde, bu durum tek bir ihlal kabul edilir.

(4) Yenileme işlemi tamamlanmış yetki belgesi için, yenileme işleminden önce gerçekleşmiş olan, ancak uyarma verilmemiş ihlallere ilişkin uyarma verilemez.

(5) Yetki belgesi sahiplerinin, bu Yönetmeliğe göre verilen uyarmaları kaldırabilmeleri için, uyarma başına (Değişik ibare:RG-31/12/2021-31706 6. Mükerrer) Ek-1'de belirtilen ücreti, Bakanlık döner sermaye hesaplarına ödemeleri şarttır. Söz konusu ödemenin yapılmasından sonra uyarmalar kaldırılır. Bu ücret, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak213 sayılı Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerleme oranında her takvim yılı başından geçerli olmak üzerearttırılır.

(6) Bakanlıkça, takvim yılı başından itibaren (Değişik ibare:RG-15/11/2019-30949) aylık dönemlerle re'sen yapılacak kontrollerde; yetki belgesi sahiplerinin, kontrol edilen dönem için, 40 ıncı maddenin üçüncü, dördüncü, altıncı ve onüçüncü fıkraları (Mülga ibare:RG-2/7/2021-31529) ile 44 üncü maddenin altıncı ve yedinci fıkralarındaki yükümlülüklerini yerine getirenlerin (Ek ibare:RG-31/12/2021-31706 6. Mükerrer)veya TS ISO 39001 standardına uygunluğunu belgeleyen yetki belgesi sahiplerinin, kontrolü yapılan
yetki belgesi faaliyetleri için, varsa daha önce verilmiş ve henüz kaldırılmamış olan uyarmalarından, toplam 20 uyarma iptal edilir. Bu fıkranın uygulanması sırasında, iptal edilebilecek toplam uyarma sayısının 20'den az olması halinde, iptal edilecek uyarma sayısı, mevcut olan uyarma sayısı olarak değerlendirilir. Ancak, bu fıkraya göre kaldırılmış olan uyarmaların, haksız yere iptal edildiğinin sonradan tespit edilmesi halinde, iptal edilen uyarmalar yeniden verilir.

(7) (Ek:RG-15/11/2019-30949) Bu Yönetmeliğin 40 ıncı maddesinin üçüncü, dördüncü, altıncı ve onüçüncü fıkraları (Mülga ibare:RG-2/7/2021-31529) ile 44 üncü maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarındaki yükümlülüklerle ilgili, Bakanlıkça yapılacak kontroller neticesinde, yetki belgesinin geçerlilik süresi içerisinde;

a) Hiç uyarma almayanlara 1 yıllık süre,

b) En fazla 50 uyarma alanlara 6 aylık süre,

yetki belgelerinin yenilenmesi sırasında, 17 nci maddenin birinci fıkrasındaki süreye eklenir. Ancak, bu fıkraya göre verilmiş sürelerin haksız yere verildiğinin sonradan tespit edilmesi halinde, verilen süreler, ilgili yetki belgesinin ilk yenilenmesi sırasında 17 nci maddenin birinci fıkrasındaki sürelerden düşülür.

(8) (Ek:RG-15/11/2019-30949) 40 ıncı maddenin üçüncü, dördüncü ve altıncı (Mülga ibare:RG-2/7/2021-31529) fıkrasındaki yükümlülüklerle ilgili olarak U-ETDS'ye;

a) Yapılan sefere ilişkin bilgi/veri iletmeyenlere, her sefer için 15 uyarma,

b) İletilen seferlerde, sefer başına (gidiş veya dönüş) 10 adedi geçmemek üzere eksik/yanlış bilgi/veri gönderenlere, her eksiklik/yanlışlık için 1 uyarma,

c) (Ek:RG-10/1/2020-31004) Taşıtta görevli personel bilgisinin hiç bildirilmemesi veya eksik/yanlış bildirilmesi halinde, her sefer için 10 uyarma,

ç) (Ek:RG-16/7/2023-32250) Yolcu taşımacılığı faaliyetlerinde, yolcunun beyan ettiği ve Bakanlığa bildirilen/iletilen varış noktasından önce inen yolculara ilişkin bilgilerin, bu hususun gerçekleştiği andan itibaren 30 dakika sonrasına kadar bildirilmemesi/iletilmemesi durumunda her yolcu için 5 uyarma,

yetki belgesi sahibine verilir. Ancak, bu maddeye göre yaptırım uygulanan firmanın, bu kabahatinin sonradan suç unsuru teşkil ettiğinin tespiti halinde, yetki belgesi sahibine ayrıca 150 uyarma verilir."

14. Yönetmeliğin *"Geçici durdurma ve yetki belgesi iptali"* başlıklı 70. maddesinin 3. fıkrası şöyledir:

"Yetki belgesi sahibine verilen ve kaldırılmamış olan uyarmaların sayısının 150 adede ulaşması ve bu hususun tebliğini izleyen 15 gün içinde ödeme yapılarak uyarmaların sayısının 150 adedinin altına düşürülmemesi halinde, ihlale konu olan yetki belgesinin faaliyeti geçici olarak durdurulur. Bu şekilde yetki belgesi kapsamında geçici olarak faaliyeti durdurulanların, gerekli ödemeyi yaparak uyarmaların

sayısını 150 adedin altına düşürmeleri halinde, yetki belgesi faaliyetlerine izin verilir."

15. Yönetmeliğin *"İdari para cezası ve diğer idari yaptırımların birlikte uygulanması"* başlıklı 72. maddesi şöyledir:

"(1) Kanunda öngörülen idari para cezaları, Kanunda ve bu Yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal gibi idarî müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.
(2) Birden fazla kabahatin bir arada işlenmesi halinde her kabahat için ayrı ayrı idari para cezası uygulanır.
(3) Kanun veya bu Yönetmeliğe muhalefet nedeniyle, elektronik ortamda tespit edilecek kabahat ve ihlal için, denetimle görevli Bakanlık personeli gıyaben işlem tesis eder."

16. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

(Değişik : 6/12/2006-5560/31 md.)
" (1) Bu Kanunun;
a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,
b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır."

17. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.
(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir";

18. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;
a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,
b) İşyerinin kapatılması,
c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,
d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,
Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır";

19. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ 'inBaşkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan06/05/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ındavanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 56/5. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle, davacı firma hakkında (50) uyarma cezası verilmesine ilişkin 23/04/2023 tarih ve UAB-ELK-A ve 033475sıra numaralı ihlal tespit tutanağının ve 50 uyarma cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

23. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, Kanun'un 19. maddesinde sayılan yaptırımlar saklı tutulmak kaydıyla, diğer kanunlarda

aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

24. 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fikrasında, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişiyle ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

25. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

26. Uyuşmazlık Mahkemesince, idari para cezası yönünden oluşan olumsuzgörev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararınhukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarınınkaldırılmasına karar verilmiştir.

27. İncelenen uyuşmazlıkta, 4925 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği uyarınca süreli ya da süresiz faaliyetindurdurulmasına ilişkin bir idari yaptırım kararının bulunmadığı, aynı veya benzer fiillerin tekrarı ve verilen uyarı cezası puanlarının belirli bir sayıya ulaşması halinde bu hususun yukarıda anılan Yönetmeliğin 70. maddesinin üçüncü fikrası düzenlemesi kapsamında yeni bir tartışma konusu olabileceği, bu durumda salt 50 uyarma cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle Kanun'un yeniden düzenlendiği ve bu haliyle 4925 sayılı Kanun'da ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Yönetmelikte görevli yargı yeri hususunda hükümbulunmadığı, kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmıştır.

28. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, uyarma cezasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fikrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

29. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bursa 2. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Bursa 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 18/08/2023 tarih ve D.İş. 2023/4137 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bursa2. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Bursa 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 18/08/2023 tarih ve D.İş. 2023/4137 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

06/05/2024 tarihinde, Üyeler Nilgün TAŞ ve Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 69, 70 ve 72. maddeleri kapsamında uygulanan idari yaptırım niteliğindeki işleme dayanak oluşturmak üzere düzenlenen tutanağın iptali istemiyle açılmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Yasanın; İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde; diğer genel hükümlerinin, İdarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu; idari tedbirlerin, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu öngörülmüş; Kanun'un 27. maddesinin 8. fıkrasında ise, İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında, aynı kişi ile ilgili olarak İdarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; İdarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali istemiyle birlikte İdarî yargı yerlerinde görüleceği hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; iptal davalarının konusunu, ilgililerin hukukunu etkileyen, bu özellikleri nedeniyle de idari yargı düzeni içinde yargısal denetime tabi tutulan idari işlemler oluşturmaktadır.

İdari işlem; idarenin, hukuk aleminde değişiklik, yenilik doğuran irade açıklaması olup; bir tasarruf veya kararın idari işlem sayılabilmesi için, idari makamca verilmiş olması ve idarenin, idare hukuku alanında gördüğü idari faaliyete ilişkin olması gerekmektedir.

İdari makamların, idari faaliyetin görülmesi sırasında kullandıkları kamu gücü ise, söz konusu makamlara, bireyler ile girdikleri ilişkilerde, onların iradesinden bağımsız bir şekilde, hatta karşıt iradelerine rağmen, tek yanlı olarak hukuki sonuçlar ve etkiler yaratabilecek işlemler yapabilme yetki ve yeteneği tanıdığından, kamu gücünün kullanılmasından doğan uyuşmazlıkların idari yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

Uyuşmazlık, davacıya Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin 69. maddesi uyarınca uyarma cezası verilmesine yönelik olarak tutulan ihlal tespit tutanaklarından kaynaklanmakta olup; karayolu taşıma mevzuatının yetki belgesi sahiplerine yüklediği yükümlülüğün yerine getirilmesinin sağlanması için, davalı idarece kamu gücüne dayalı olarak, tek yanlı irade beyanı ile tesis edilen dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerine yönelik bir niteliği bulunmamaktadır.

Buna göre idari yaptırım uyuşmazlığından kaynaklanmayan, karayolu taşıma mevzuatının yetki belgesi sahiplerine yüklediği yükümlülüğün yerine getirilmesi amacıyla idarenin kamu gücüne dayanarak tek yanlı irade beyanı ile tesis ettiği bir idari işlemden doğan uyuşmazlığın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girmektedir.

Açıklanan nedenlerle, yukarıda yer alan kanun hükümleri uyarınca davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Nilgün TAŞ

Üye
Ahmet ARSLAN